

СИЛАБУС

«СУЧАСНІ КОНФЛІКТИ ТА ЇХ ПРОГНОЗУВАННЯ»

(назва навчальної дисципліни)

Викладач

Лиман Сергій Іванович

Доктор історичних наук, професор

е-пошта: s.lyman@karazin.ua

телефон: 0508022001_

часи роботи: _____

Академічний період

3 семестр 2020_/2021 н.р.

Академічні години

дні тижня

час проведення за розкладом

Місце проведення

аудиторія, адреса

Навчальне навантаження

4 кредитів ЄКТС, 120 годин

Пререквізити: Історія міжнародних відносин, Теорія міжнародних відносин, Політологія, Історія України, Міжнародні відносини та світова політика, Країнознавство; Міжнародно-політичне регіоназнавство, Національно-релігійний чинник в суспільно-політичному житті країн Сходу та ін.

Постреквізити: Дисципліна «Сучасні конфлікти та їх прогнозування» викладається в останньому третьому семестрі навчання за освітньо-кваліфікаційним рівнем «магістр».

Призначення навчальної дисципліни: визначення студентами причин виникнення, сутності, структури, етапів розвитку, особливостей, механізмів врегулювання, прогнозування, запобігання і наслідків міжнародних конфліктів постбіполярної системи міжнародних відносин, ролі в цих процесах держав, міжнародних, урядових і неурядових організацій.

Цілі курсу

- вивчення особливостей історичного коріння та сучасних форм міжнародних конфліктів в країнах Азії та Африки;
- розуміння ролі, місця і функцій конфліктів в країнах Азії та Африки в сучасній системі міжнародних відносин;
- розширення уявлень студентів про причини та географію збройних конфліктів в країнах Азії та Африки;
- осмислення складного процесу, тенденцій, механізмів врегулювання збройних міжнародних конфліктів, стратегії й тактики переговорного процесу, його стилей та методів;
- з'ясування комплексу інтересів сторін збройних конфліктів в країнах Азії та Африки;
- вивчення специфіки міжнародного тероризму;
- вироблення навичок самостійного політичного аналізу етапів міжнародних конфліктів в країнах Азії та Африки;
- формування на основі сучасних наукових підходів практики прогнозування майбутніх міжнародних конфліктів та його впливу на процес забезпечення національної та міжнародної безпеки;

- показати студентам вплив збройних конфліктів на розвиток окремих країн й системи міжнародних відносин в цілому;
- проаналізувати склад учасників збройних конфліктів в країнах Азії та Африки, перспективи їх подальшої постконфліктного взаємодії.

Загальні програмні результати навчання за спеціальністю:

Знання

- 1) РН4. Демонструвати поглиблені знання проблем міжнародної та національної безпеки, міжнародних та інтернаціоналізованих конфліктів, підходів, способів та механізмів забезпечення безпеки у міжнародному просторі та у зовнішній політиці держав.

Уміння/навички

- 2) РН 7. Визначати та прогнозувати політичні, дипломатичні, безпекові й інші ризики у сфері міжнародних відносин.
- 3) РН 12. Оцінювати міжнародні події, процеси в сфері міжнародного співробітництва та міжнародної безпеки, стан взаємодії та конфлікту в міжнародних системах.
- 4) РН17. Брати участь у фахових дискусіях із проблем міжнародних відносин, зовнішньої політики та міжнародних комунікацій, поважати опонентів і їхню точку зору.
- 5) РН18. Доносити до фахівців та широкого загалу інформацію, ідеї, проблеми, рішення та власний досвід з актуальних питань міжнародних відносин.

Автономія і відповідальність

- 6) РН19. Демонструвати здатність до подальшого навчання з високим рівнем автономності.
- 7) РН20. Оцінювати результати власної роботи і відповідати за особистий професійний розвиток.
- РН21. Самостійно приймати рішення, відповідати за командну роботу

Знання:

- 8) РН 24 – пріоритетів ефективності регіональної політики в країнах Європи, Америки та Сходу;

Уміння/ Навички

- 9) РН 26 – оцінювати ефективність регіональної політики в країнах Європи, Америки та Сходу;
- 10) РН 28 – здійснювати аналіз сучасних змін і розвитку соціального, економічного та політичного життя країн Європи, Америки, Сходу та Африки;
- 11) РН 29 – використовувати сучасні методи та підходи до забезпечення ефективної регіональної політики в країнах Європи, Америки, Сходу.

Інформаційні ресурси:

Необхідні

- 1) Барышников Д. Н. Конфликты и мировая политика / Д. Н. Барышников. М.: АСТ, 2008. 384 с.
- 2) Блищенко В. И. Региональные конфликты и международное право (вторая половина XX - начало XXI века: Учебное пособие / В. И. Блищенко, М. М. Солнцева. М.: «Издательский дом "Городец"». 2005. 495 с.
- 3) Василенко И.А. Политические переговоры: учеб.пособие / И.А. Василенко. М.: Инфра-М, 2010. 396 с.
- 4) Капітоненко М. Міжнародні конфлікти / М. Капітоненко. К.: Либідь, 2009. 352 с.
- 5) Козырев. Г. Политическая конфликтология : учеб. пособие / Г. Козырев. М.: Издат. дом «Форум», 2012. 430 с.
- 6) Ланцов. С. Политическая конфликтология : учеб. пособие / С. Ланцов. СПб: Питер, 2008. 319 с.
- 7) Мандрагеля В. А. Причины та характер воєн (збройних конфліктів): філософсько-соціологічний аналіз: Монографія / В. А. Мандрагеля. К.: ЄУ, 2003. 570 с.
- 8) Никитин А.И. Международные конфликты: вмешательство, миротворчество, урегулирование: ученик / А.И. Никитин. М.: Аспект Пресс, 2017. 384 с.
- 9) Политическая конфликтология : учеб.пособие / под ред. С. Ланцова. СПб. : Питер, 2008. 319 с.
- 10) Проскуріна О.О. Політична конфліктологія / О.О. Проскуріна, О.І. Ладиґа, Л.І. Ладиґа. Луганськ: ЛНУ ім. Т. Шевченка 2012. 359 с.

Додаткові

- 1) Агаєв Н. А. Сучасний тероризм – причини і прояви / Н. А. Агаєв, М. О. Карпов, О. Ф. Хміляр, В. В. Єфімова. К. : Молода нація, 2005. 110 с.
- 2) Арон Р. Мир і війна між націями / Р. Арон. К.: Юніверс, 2000. 450 с.
- 3) Барановский Е.Г. Методы анализа международных конфликтов / Е. Г. Барановский, Н. Н. Владиславлева. М. : Научная книга, 2002. 240 с.
- 4) Барышев А.П. Разрушение Югославии и ООН / А. Барышев. М. : Общество дружбы и развития сотрудничества с зарубежными странами, 2007. 135 с.
- 5) Богатуров А. Д. Экономика и политика в современных международных конфликтах / А. Д. Богатуров. М: Издательство ЛКИ, 2008. 336 с.

- 6) Глобальна та національна безпека : підручник / за заг. ред. Г. П. Ситника. К. : НАДУ, 2016. 764 с.
- 7) Глобальные конфликты нового и новейшего времени. Учебное пособие / Под ред. проф. Н.В. Паниной. М.: МИЭМ, 2005. 117 с.
- 8) Дериглазова Л. В. Ассиметричный конфликт: уравнение со многими неизвестными / Л. В. Дериглазова. Томск: Изд-во Томского университета, 2009. Изд-во Том. ун-та, 2009. 284 с.
- 9) Жирохов М.А. Семена распада: войны и конфликты на территории бывшего СССР. СПб: БХВ-Петербург, 2012. 688 с.
- 10) Заемский В. Ф. Теория и практика миротворческой деятельности ООН / В. Ф. Заемский. М.: МГИМО, 2008. 220 с.
- 11) Кавтарадзе С. Д. Этнополитические конфликты на постсоветском пространстве / С. Д. Кавтарадзе. М.: Экзамен. 2005. 224 с.
- 12) Коппитерс Б. Европеизация и разрешение конфликтов: конкретные исследования европейской периферии / Б. Коппитерс, М. Эмерсон. М.: Весь мир, 2005. 238 с.
- 13) Малай В. В. Международные аспекты конфликта / В. В. Малай. М.: Наука, 2011. 291 с.
- 14) Никитин А.И. Конфликты, терроризм, миротворчество / А. И. Никитин. М.:Навона, 2009. 232 с.
- 15) Парахонський Б.О. Зовнішня політика України в умовах кризи міжнародного безпекового середовища : аналіт. доп. : [наук. вид.] / Б. О. Парахонський, Г. М. Яворська ; Нац. ін-т стратег. дослідж. К. : НІСД, 2015. 98 с.
- 16) Травина Е. М. Этнокультурные и этноконфессиональные конфликты в современном мире / Е. М. Травина. СПб. Издательство СПбГУ, 2007. 256 с.
- 17) Черновецкий В.М. Запад и Восток: столкновение цивилизаций / В.М. Черновецкий. Ростов н/Д: Феникс, 2007. 331 с.
- 18) Fuller G. E. The Future of Political Islam. New York/Houndmills: Palgrave MacMillan, 2004.
- 19) Galtung J. Peace by Peaceful Means. Peace and Conflict: Development and Civilization. L., 1996. 280 p.
- 20) Gray C. S. War, peace and international relations : an introduction to strategic history / Colin S. Gray. N.Y.: Routledge, 2007. 306 p.

Політика курсу

Під час вивчення курсу «Сучасні конфлікти та їх прогнозування» для здобувачів вищої освіти відвідування занять є обов'язковим. Вивчення курсу потребує виконання завдань згідно з навчальним планом, підготовки до

семінарських занять. Середовище в аудиторії є дружнім, творчим, відкритим до конструктивної критики. виконання завдань згідно з навчальним планом; Для засвоєння на належному рівні змісту тем лекційних занять необхідно використовувати конспект лекцій курсу, рекомендовану основну та додаткову навчальну та наукову літературу, зокрема інтернет-ресурсом.

Згідно з навчальним планом розподіл навчального навантаження здійснюється таким чином : 20 годин лекцій, 10 годин практичних занять, 90 годин самостійної роботи студента,

Вивчення курсу передбачає як індивідуальну роботу так і роботу у складі груп.

В процесі підготовки до семінарських занять здобувачі вищої освіти знайомляться з програмою навчальної дисципліни, питаннями відповідної теми, виступають з доповідями, беруть участь в обговоренні цих питань, звертаючи увагу на дискусійні питання. Процес підготовки та участь у семінарських заняттях передбачає вивчення теоретичного матеріалу, конспекту лекцій, відповідної навчальної та наукової літератури. Результатом підготовки до заняття повинно бути змістовне володіння здобувачем вищої освіти матеріалом відповідної теми.

Усі завдання, передбачені програмою, мають бути виконані у встановлений термін Заліки/екзамени проводяться у порядку, визначеному у Положенні про організацію освітнього процесу в університеті.

Якщо здобувачі вищої освіти відсутній з поважної причини, вони відпрацьовують навчальні питання та завдання в часи самостійної підготовки та у встановлені викладачем терміни звітують про опанування ними навчального матеріалу, презентують виконані завдання під час консультації викладача. Ліквідація заборгованості відбувається протягом 1 тижня після встановленого терміну.

Здобувачу вищої освіти необхідно дотримуватися академічної доброчесності, уникати плагіату.

Здобувач вищої освіти, який протягом семестру отримав менше 10 балів чи має невідпрацьовані пропуски занять до заліку/екзамену не допускається, і може в установленому порядку пройти повторне вивчення цієї дисципліни.

Правила поведінки в аудиторії забороняють запізнення, вживання їжи, напоїв, прослуховування музики, перегляд сайтів соціальних мереж, які не пов'язані з цитуванням джерел за темами семінарських занять. Здобувач вищої освіти повинен дотримуватися навчальної етики, поважно ставитися до викладача і членів групи (курсу), бути зваженим, уважним та дотримуватися дисципліни й часових параметрів навчального процесу.

Списування під час письмових робіт та екзаменів заборонені (в т.ч. із використанням мобільних пристроїв). Мобільні пристрої дозволяється використовувати лише під час он-лайн тестування.

Протоколи комунікації

Доступ до інформації про курс студент постійно отримує через сайт кафедри, сайт факультету, платформу Google Classroom, електронну пошту викладача та текстові повідомлення, через ознайомлення з друкованим

варіантом навчально-методичним комплексом дисципліни. Оновлення матеріалу та відповідні оголошення викладача дозволить здобувачу вищої освіти вчасно оволодіти новими даними.

Канали комунікацій з викладачем слід перевіряти не рідше, ніж раз на тиждень, ввечері, не пізніше ніж за три дні до початку семінарського заняття

Форми контролю та критерії оцінювання

При вивченні дисципліни «Сучасні конфлікти та їх прогнозування» застосовуються наступні методи контролю: усний, письмовий та тестовий.

Контроль з дисципліни складається з поточного контролю, який проводиться у формі усного опитування або письмового експрес-контролю на лекціях, у формі виступів студентів при обговоренні питань на проблемних лекціях, у формі тестування, тощо. Результати поточного контролю (поточна успішність) є основною інформацією для визначення модульної оцінки, при проведенні іспиту і враховуються при визначенні підсумкової екзаменаційної оцінки з дисципліни.

Засвоєння тем (поточний контроль) контролюється на підсумкових заняттях та/або виконанням індивідуальної роботи

Застосовуються такі засоби діагностики рівня підготовки студентів:

- тестові завдання;
- виконання творчих завдань.

Поточний контроль є складовою системи організації навчального процесу. Завданням поточного контролю є оцінювання знань, умінь та практичних навичок студентів, набутих під час засвоєння окремого розділу дисципліни. Розділ – це логічно завершена частина теоретичного та практичного навчального матеріалу з навчальної дисципліни. Кожен окремий розділ включає завдання для самостійної роботи, письмові контрольні роботи тощо. Оцінка за розділ – це сума балів, отриманих студентом за виконання всіх видів робіт, передбачених цим розділом.

Поточний контроль здійснюється під час проведення практичних та семінарських занять, підсумкового контролю за підсумками вивчення розділу. За виступ на кожному семінарському занятті студент може отримати до 5 балів. Сума балів, які студент денної форми навчання може набрати за поточним контролем, дорівнює 60.

Підсумковий контроль засвоєння розділів здійснюється по їх завершенню на підсумкових заняттях.

Оцінка успішності студента з дисципліни є рейтинговою і виставляється за багатобальною шкалою з урахуванням оцінок засвоєння окремих розділів.

Семестровий підсумковий контроль з дисципліни є обов'язковою формою контролю навчальних досягнень студента. Він проводиться відповідно до навчального плану у вигляді семестрового екзамену в терміни, встановлені графіком навчального процесу та в обсязі навчального матеріалу, визначеному цією робочою програмою дисципліни «Сучасні конфлікти та їх прогнозування».

Підсумковий семестровий контроль здійснюється під час проведення заліку в 3 семестрі. Загальна кількість балів за успішне виконання екзаменаційних завдань – 40.

Сумарна оцінка за вивчення дисципліни розраховується як сума модульних оцінок та балів, отриманих за результатами підсумкового семестрового контролю. Загальна сума балів модульних і підсумкового семестрового контролю складає 100.

Критерії оцінювання:

«Відмінно» - здобувач вищої освіти виявив всебічні, систематичні та глибокі знання навчального матеріалу дисципліни, передбаченого програмою; опрацював основну та додаткову літературу рекомендовану програмою; проявив творчі здібності у розумінні, логічному, стислому та ясному трактуванні навчального матеріалу; засвоїв взаємозв'язок основних понять дисципліни, їх значення для подальшої професійної діяльності.

«Добре» - здобувач вищої освіти виявив систематичні та глибокі знання вище середнього рівня навчального матеріалу дисципліни; продемонстрував уміння легко виконувати завдання, передбачені програмою; опрацював літературу, рекомендовану програмою; засвоїв взаємозв'язок основних понять дисципліни, їх значення для подальшої професійної діяльності.

«Задовільно» – здобувач вищої освіти виявив знання навчального матеріалу дисципліни в обсязі, необхідному для подальшого навчання та майбутньої професійної діяльності; виконав завдання, передбачені програмою; ознайомився з основною літературою, що зазначена у програмі; припустив значну кількість помилок або недоліків у відповідях на запитання співбесіди, тестування, при виконанні завдань тощо, які може усунути самостійно.

«Незадовільно» - здобувач вищої освіти не має знань зі значної частини навчального матеріалу; припускає принципові помилки при виконанні більшості передбачених програмою завдань.

КАЛЕНДАР КУРСУ

«Сучасні конфлікти та їх прогнозування»

№ тижня (дні тижня)	Тема	Форми організації навчання	Кількість годин	Завдання для самостійної роботи
1 семестр 2020/2021 навчального року				
1	1. Вступ. Теорія, сутність, типологія конфліктів	Лекція	2	Вступ. Теорія, сутність, типологія конфліктів. Проаналізувати дискусійні питання сучасної науки та виявити специфіку центрів вивчення міжнародних конфліктів у світі.
2	1. Вступ. Теорія, сутність, типологія конфліктів 2. Історичні форми збройних конфліктів від Давнини до закінчення «Холодної війни»	Семінар Лекція	2 2	Історичні форми збройних конфліктів від Давнини до закінчення «Холодної війни». Розширити лекційний матеріал інформацією про головні конфлікти європейських країн через колоніальні протиріччя у Модернову добу
3	3. Специфіка сучасних конфліктів	Лекція	2	Специфіка сучасних збройних конфліктів Лекційний матеріал доповнити більш детальним вивченням причин зростання активності транснаціональних акторів у сучасних міжнародних конфліктах
4	3. Специфіка сучасних конфліктів 4. Військова сила як фактор впливу та вирішення міжнародних проблем і конфліктів	Семінар Лекція	2 2	Військова сила як фактор впливу та вирішення міжнародних проблем і конфліктів Дослідити головні недоліки використання у сучасних конфліктах палубної авіації
5	5. Способи врегулювання конфліктів	Лекція	2 2	Способи врегулювання конфліктів Проаналізувати роль християнських релігійних організацій у врегулюванні сучасних конфліктів
6	5. Способи врегулювання конфліктів 6. Прогнозування як складова процесу управління конфліктами.	Семінар Лекція	2 2	Прогнозування як складова процесу управління конфліктами Лекційний матеріал доповнити більш детальним вивченням особливостей діяльності «Римського клубу» та його моделей розвитку світової конфліктогенності.
7	7. Сучасні конфлікти в Європі й конфліктний	Лекція	2	Сучасні конфлікти в Європі й конфліктний потенціал регіону.

	потенціал регіону.			Проаналізувати внутрішньополітичні та зовнішньополітичні наслідки референдуму про незалежність Каталонії в 2017 р.
8	8. Конфлікти на пострадянському просторі 9. Сучасні конфлікти на Американському континенті й конфліктний потенціал регіону	Семінар	2	Конфлікти на пострадянському просторі Розширити лекційний матеріал більш детальним вивченням проектів федералізації Молдови та автономного статусу в ній Придністров'я. Сучасні конфлікти на Американському континенті й конфліктний потенціал регіону. Лекційний матеріал доповнити більш детальним вивченням військових дій збройних лівацьких угруповань в Колумбії і суміжних країнах
9	10. Сучасні конфлікти на Близькому і Середньому Сході та конфліктний потенціал регіону	Лекція	2	Сучасні конфлікти на Близькому і Середньому Сході та конфліктний потенціал регіону Проаналізувати дії курдських збройних формувань в регіональних конфліктах та процес створення воєнізованої організації «Пешмерга».
10	11. Сучасні конфлікти в Азії та її конфліктний потенціал 12. Сучасні конфлікти в Африці та конфліктний потенціал регіону	Лекція Семінар	2 2	Сучасні конфлікти в Азії та конфліктний потенціал регіону. Розширити лекційний матеріал інформацією про сутність «проблеми Спратлі» як багатостороннього конфлікту Китаю, Тайваню, В'єтнаму, Філіппін, Малайзії, Брунею. Сучасні конфлікти в Африці та конфліктний потенціал регіону. Лекційний матеріал доповнити більш детальною інформацією про реакцію світової спільноти на масове вбивство руандійських і бурундійських тутсі.